

Odpovědnost provozovatelů blogů v zahraniční judikatuře

JUDR. EVA ONDŘEJOVÁ, LL.M., ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTKA A EXTERNÍ DOKTORANDKA PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Doposud nebylo českými soudy vydáno rozhodnutí, týkající se odpovědnosti provozovatelů blogů či samotných blogerů za protiprávní obsah. Takové spory lze nicméně očekávat. Provozovatelé platforem pro uživatele blogů jsou vystaveni riziku soudních sporů v různých zemích. Otázka odpovědnosti těchto subjektů může vést k vyřešení některých otázek, souvisejících s teoretickou koncepcí omezení poskytovatelů služeb informační společnosti a vyřešit praktické problémy při aplikaci předmětných předpisů. Je tak podnětné k této problematice uvést dvě čerstvá rozhodnutí, která se stala precedenty v Německu a ve Velké Británii. Oba státy jsou vázány Směrnicí 2000/31/ES o elektronickém obchodu (dále jen „Směrnice“), ale národní úprava hraje významnou roli při argumentaci vedoucí ke stanovení odpovědnosti provozovatelů blogů v daných státech.

V případě *Tamiz v Google Inc.*¹ Payam Tamiz zažaloval společnost Google Inc. v souvislosti s osmi komentáři, které podle něj zasáhly do jeho práva na čest a důstojnost, nacházející se v dubnu 2011 na blogu „London Muslim“. Žalobce se stal předmětem zpráv v souvislosti s obviněním, že rezignoval na kandidaturu za konzervativní stranu v komunálních volbách v důsledku nevhodných poznámek na ženy. Článek, ke kterému byly připojeny předmětné komentáře, se zabýval touto událostí. Titulek článku zněl: „Muslimský kandidát Payam Tamiz rezignoval poté, co nazval dívky prostitutkami“. P. Tamiz nezažaloval uživatele (vlastníka) blogu, ani osoby, které příspěvky napsaly.

Soud prvního stupně došel k závěru, že komentáře byly povětšinou pouhou vulgárností, ale tři komentáře byly difamující, když obvinily žalobce z drogového dealerství, okradení svého zaměstnavatele a z jeho negativního přístupu k ženám. Po obdržení dopisu Google Inc. dne 8. července 2011 kontaktoval žalobce s tím, aby své oznámení doplnil o to, zda komentáře jsou nepravdivé, neboť tato skutečnost z jeho podání nevyplývá. Dne 19. července Google Inc. za-

slal e-mail žalobci s dotazem, zda může oznámení zaslat vlastníku blogu a žalobce byl dále upozorněn, že Google Inc. sám neodstraní komentáře. Odpověď od žalobce dostal Google Inc. dne 22. července, a toto přeposlal vlastníku blogu dne 11. srpna. Ten komentáře odstranil 14. srpna 2011.

Soud první instance shledal tři komentáře potenciálně difamační, ale na základě principu Common law není Google Inc. vydavatelem předmětných výroků a jako takový neodpovídá před oznámením ani po něm. Pokud by Google Inc. byl nazírán jako vydavatel, příslušela by mu v takovém případě ochrana zakotvená v čl. 1 Zákona na ochranu cti a důstojnosti (*Defamation Act 1996*), protože podnikl veškeré kroky k tomu, aby kontaktoval blogera s předáním stížnosti poté, co se o ní dozvěděl. Doba mezi přijetím oznámení o protiprávnosti a odstraněním komentářů byla natolik krátká, že nemohla zapříčinit vznik odpovědnosti. V takovém případě by byla újma natolik triviální, že by byla v rozporu s principy, vyjádřenými v případě *Jameel (Yousef) v Dow Jones & Co Inc.* Konečně, pokud by byla potřeba posuzovat případ dle Směrnice čl. 14 by představoval ochranu před stanovením odpovědnosti.

Google Inc. dává jasně najevo, že poskytuje svou službu v souladu s právem USA,² a to zaručuje, že difamační obsah je odstraněn pouze tehdy, byla-li jeho protiprávnost stanovena soudem. Google Inc. tak není vydavatelem obsahu třetích osob, uloženém na serveru blogspot.com. Žalobce tak musí uplatnit své právo přímo u autora materiálu, nikoli u třetí osoby, která poskytuje službu blogger.com.

Dle odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, Google Inc. nemá odpovědnost jako vydavatel, neboť nevykonává editorskou kontrolu nad obsahem blogů, které hostuje. Jeho role jako poskytovatele platformy pro blogy je zcela pasivní. Odpovědnost mu nelze přičíst ze stejných důvodů jako v případě *Bunt v Tilley*,³ když

¹ [2012] EWHC 449 (QB) ze dne 2. 3. 2012, potvrzený rozsudkem odvolacího soudu – [2013] EWCA Civ 68 ze dne 14. 2. 2013.

² Zde užíváno pro zjednodušení. V Google Terms of service the laws of California, U.S.A.

³ [2006] EWHC 407 (QB) ze dne 10. 3. 2006.

žalovaní byli poskytovatelé internetového připojení, tedy odpovědnost se jim nezakládá, neboť nedisponují žádnou vědomostí, která by zakládala obecnou odpovědnost.

Soud prvního stupně odkázal na rozhodnutí ve věci *Davison v Habeeb and Others*⁴, který se týkal difamujícího materiálu uveřejněného na blogu hostovaném Google Inc. Soud se k odpovědnosti vyjádřil tak, že Google operuje jako velká nástěnka, která nemá přehled o tom, co se na ní nachází a není tak vydavatelem tohoto obsahu do doby, než je na protiprávnost upozorněn.

Soud zmínil případ *Metropolitan International Schools Ltd v Designtecnica Corp*⁵, ve kterém byla použita analogická analýza ve vztahu k difamujícím komentářům na internetové stránce, na které se objevily krátké extrakty stránek (snippet) při zobrazení výsledků při vyhledávání žalobcova jména prohlížečem Google Inc. V daném případě bylo řečeno, že podle Common law je stanovení odpovědnosti možné jen tehdy, jestliže je přítomen volní element. Vyhledávání je prováděno automaticky bez použití lidské síly.

Na rozdíl od soudu prvního stupně, odvolací soud nepovažoval činnost Google Inc. jako zcela pasivní, neboť poskytuje platformu pro blogy, společně s reklamními službami. Platformu provozuje s vlastními podmínkami, a pokud je uživatel nespĺňuje, je oprávněn blog zrušit nebo omezit přístup. To je rozdíl od vyhledávače. Nevykonává však předběžnou kontrolu obsahu. Tím, že pouze umožňuje publikaci, nejedná se o primárního vydavatele blogu, neboť blog nevytváří a nemá kontrolu nad jeho obsahem. Není v pozici autora nebo editora, ani v pozici vlastníka novin, kde je difamující článek otisknut. Třetí osoby, uživatelé blogu, nejsou v žádném zaměstnaneckém vztahu ke Google Inc. Nejednájí na základě příkazu Google Inc., ani jejím jménem. Google Inc. nemá odpovědnost ani z pozice sekundárního vydavatele, který je činný způsobem analogickým distributorům.⁶

Co se týče odpovědnosti po obdržení oznámení o protiprávním obsahu, odvolací soud je jiného názoru než soud prvního stupně. Názor se opírá o rozhodnutí *Byrne v Deane*⁷ z roku 1937, týkající se difamačních veršů, které někdo vyvěsil na vývěsku v golfovém klubu, a které tam zůstaly po několik dnů. Žalovaní byli vlastníci klubu, a přesto, že se nejednalo o autory, odpovědnost jim vznikla na základě toho, že neodstranili obsah i přesto, že o něm věděli.

Tento případ byl vzat do úvahy v případě *Godfrey v Demon Internet Ltd*,⁸ ve kterém žalovaný ISP měl na svém zpravodajském serveru umístěn difamující článek o žalobci publikovaný třetí osobou. Žalobce upozornil žalovaného

na protiprávní článek a požadoval jeho odstranění. Žalovaný to odmítl a obsah zůstal na serveru následujících deset dní do doby, než automaticky vypršela jeho platnost. Podle soudu s odkazem na výše uvedený rozsudek ztratil žalovaný svou obranu proti odpovědnosti oznámením o protiprávnosti s odkazem na § 1 zákona na ochranu cti a důstojnosti.

Dle odvolacího soudu se Google Inc. v daném případě stal odpovědný za publikaci ve smyslu *Byrne v Deane* poté, co obdržel upozornění. Je ale nutno přihlídnout ke konkrétnímu skutkovému stavu. Za situace, kdy mezi oznámením a odstraněním komentáře uběhlo pouze pět týdnů, byla tato lhůta natolik krátká, že nezakládá odpovědnost, nikoli však na základě toho, že by Google Inc. nebyl vydavatelem.

Pro účely Zákona o ochraně cti a důstojnosti, se odpovědnosti za publikaci zproští ten, kdo prokáže, že (a) nebyl autorem, editorem, vydavatelem předmětného tvrzení, (b) publikoval s řádnou péčí a za (c) nevěděl a neměl důvod věřit, že to, co udělal, zapříčinilo nebo vedlo k publikaci difamujících tvrzení.

Soud prvního stupně konstatoval, že podmínky jsou kumulativní a byly v daném případě splněny. Soud uzavřel, že se nejedná o vydavatele ani není osobou, která má efektivní kontrolu jako operátor nebo poskytovatel přístupu ke komunikačnímu systému nad výrokem, který je jím přenášen. Ani smluvní podmínky o obsahu blogu nezakládají efektivní kontrolu nad osobou, která zveřejňuje tyto výroky. Co se týče otázky, zda podnikl řádnou péči po oznámení, je nutné brát v úvahu rozsah jeho odpovědnosti za obsah výroku nebo rozhodnutí k publikaci, povahu nebo okolnosti publikace a předchozí jednání nebo povahu autora, editora nebo vydavatele. Odvolací soud výrok potvrdil soudu prvního stupně, že Google Inc. vyhověl všem kritériím na řádnou péči, neboť neměl odpovědnost za komentáře ani za rozhodnutí je vydat, delší časové období pro odpověď je způsobeno značným množstvím materiálu na blogspot.com. Situace je tak odlišná od případu *Godfrey v Demon Internet*, neboť v daném případě se ISP rozhodl nereagovat a neodstranit dané výroky. Když nepodnikl žádné kroky, soud dospěl k názoru, že se již nejedná o řádnou péči.

Německý spolkový soud rozhodoval ve věci odpovědnosti provozovatele blogu – rovněž

⁴ 2011 EWHC 3031 (QB).

⁵ 2011 1 WLR 1743.

⁶ Ten, kdo rozšiřuje, je považován za vydavatele jen tehdy, pokud vykonal náležitou péči k tomu dozvědět se, že obsah je difamující.

⁷ 1937 1 KB 818

⁸ 2001 QB 201.

Google Inc. – za výroky třetích osob v rozsudku VI ZR 93/10 ze dne 25. 10. 2011, když konstatoval, že provozovatel blogu je odpovědný až tehdy, jakmile je upozorněn na porušení osobnostních práv. To předpokládá, aby stížnost poškozeného byla natolik konkrétní, aby nebylo těžké tvrzené protiprávnosti přisvědčit. Požaduje-li poškozený po poskytovateli služeb spočívajících v ukládání informací dodaných uživatelem blogu upuštění od šíření projevů, které zasahují do osobnostních práv poškozeného, předpokládá odpovědnost (*Störerhaftung*)⁹ ISP porušení přiměřené důkazní povinnosti. Povinnost k výmazu předmětného záznamu nastává, když na základě stanoviska osob za blog odpovědných a případně repliky poškozeného, lze dojít s přihlédnutím na požadované důkazy k závěru, že k protiprávnímu zásahu do osobnostních práv.

Žalobce v předmětném sporu požadoval po žalovaném provozovateli blogové služby blogspot.com upuštění od šíření tvrzení na předmětném blogu. Žalobce byl jednatelem několika společností podnikajících v nemovitostech. Na blogu založeném třetí osobou se v roce 2007 objevil článek s nadpisem poukazujícím na inteligenci žalobce a obsahoval tvrzení o tom, že žalobci byla zablokována visa karta, kterou vyrovnával účty za návštěvy night klubů. Toto tvrzení požadoval po žalovaném odstranit. Zemský soud¹⁰ zdržovacím nároku žalobce vyhověl, s tím, že zákaz vztáhl na území Spolkové republiky Německo. Odvolání žalované bylo zamítnuto. Žalobce ve stížnosti popřel, že by visakartu použil k hrazení účtů za služby night klubů a konstatoval, že tvrzení se nezakládá na faktech. Dle odvolacího soudu mělo toto vysvětlení žalovanou přiměřet k podniknutí prověření spornosti urážlivého tvrzení, a pokud nebylo objasněno, k výmazu předmětné pasáže. Pokud žalovaný na základě stížnosti nepřiměřel třetí stranu k výmazu tvrzení, nastupuje jeho odpovědnost.

Spolkový soud se k postavení žalovaného vyjádřil tak, že má omezenou odpovědnost, neboť záznam ani nenapsal, ani nepojal za vlastní. Může být brán v úvahu jako narušitel, když poskytuje technické zázemí pro blog. Jako narušitel je odpovědný ten, kdo, aniž by byl původce nebo účastník, v různé míře úmyslně nebo přiměřeně v příčinné souvislosti přispěl k porušení práva. Tím, že žalovaná provozuje webovou stránku www.blogspot.com, na které poskytuje uživatelům uložení svých webových stránek (blogů), vědomě a v příčinné souvislosti rozšiřuje vyjádření, která zasahují do všeobecných osobnostních práv třetích osob.

Nicméně se tato odpovědnost nemůže nepřiměřeně vztahovat na třetí osoby, které proti-

právní tvrzení neučinily. Rozsah důkazní povinnosti se určuje podle toho, zda a do jaké míry je možné ji podle okolností jednotlivého případu s ohledem na funkci, nastavení a vlastní odpovědnosti těch, co přímo porušují osobnostní práva, požadovat. V návaznosti na odpovědnost dle principů *Störerhaftung* za blog porušující osobnostní práva se berou v úvahu tato kritéria:

ISP není povinen přezkoumávat zákonnost záznamů uživatelů před uveřejněním. Je však odpovědný, jakmile získá povědomost o jejich protiprávnosti. Uvědomí-li poškozený ISP o porušení osobnostních práv skrz blog, může být ISP odpovědný jako narušitel v budoucnu podobným porušováním zabránit. Toto uvážení je v souladu s opatřeními, která Soudní dvůr Evropské unie a Spolkový německý soud vyslovily v souvislosti s odpovědností vymáhat na internetových aukcích práva z ochranných známek, viz. *L'Oreal v eBay*.

Nicméně nelze pouze bez dalšího určit tvrzené porušení osobnostních práv. Je nutné vážit právo poškozeného na ochranu jeho osobnosti, tak jako právo na respektování jeho soukromého života, s právem na svobodu projevu blogera a ISP. Jestliže je ISP konfrontován se stížností poškozeného, která může být oprávněná i neoprávněná, je nezbytné vyšetřit a ohodnotit celkový stav věci a zohlednit případné stanovisko uživatele blogu. Z toho plynou ISP tyto povinnosti:

ISP je povinen konat tehdy, když je důkaz natolik konkrétní, že protiprávnost je na základě tvrzení poškozeného bez obtíží, tedy bez právního nebo skutkového přezkoumání, seznatelná. Rozsah přezkoumání ze strany ISP závisí na jednotlivém případě, zvláště na závažnosti oznámeného porušení práva a na možnostech, které k přezkoumání má k dispozici.

Obvykle je oznámení poškozeného přeposíláno na uživatele blogu k replice. Jestliže se do přiměřené lhůty dle okolností nevyjádří, vychází se z oprávněnosti oznámení a vytýkaný záznam by měl být odstraněn. Jestliže z vyjádření uživatele blogu vyplývají pochybnosti o oprávněnosti stížnosti, ISP toto poškozenému sdělí a případně vyžádá od poškozeného další důkazy, ze kterých vyplývá porušení jeho práv. Jestliže poškozený neodpoví nebo nedodá důkazy, není po ISP vyžadováno, aby inicioval další zkoumání věci. Jestliže však z repliky poškozeného nebo z doložených důkazů i s ohledem na vyjádření uživatele plyne, že došlo k poškození osobnostních práv, je nutné záznam odstranit.

⁹ Odpovědnost za porušení povinnosti předcházet škodám.

¹⁰ Landgericht Hamburg – Urteil vom 22. Mai 2009 – 325 O 145/08, Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg – Urteil vom 2. März 2010 – 7 U 70/09.

V daném případě poškozený uvedl, že uveřejněné tvrzení je výmysl, žalovaný tak musel podniknout další zkoumání. To žalovaný ISP ale udělal, požádal žalobce o souhlas s postoupením jeho stížnosti na uživatele blogu, což žalobce odmítl a až s podáním žaloby půl roku poté toto povolení udělil, v návaznosti načež žalovaný stížnost zaslal uživateli blogu. Soudy se tak nezabývaly tím, co prezentoval žalovaný, a to kroky, které podnikl z pohledu povinnosti přezkumu. Proto Spolkový německý soud vrátil věc k opětovnému rozhodování. Pokud by soud dospěl k tomu, že žalovaný porušil svou povinnost, pak je pouze možné, aby rozsudek zněl na zdržení.¹¹

Závěr

Přestože se obě uvedená rozhodnutí týkala téhož subjektu a v konečném důsledku dospěla ve vztahu k odpovědnosti Google Inc. jako provozovatele blogové služby k obdobnému závěru, argumentace se s odkazem na národní úpravu výrazně odlišují. Spolkový německý soud odkazoval na směrnici o elektronickém obchodu, britské soudy primárně řešily postavení žalovaného ve vztahu k odpovědnosti dle principů common law.

Podstatné je, že soudy obou zemí potvrdily, že ISP tohoto typu není odpovědný za protiprávní obsah do doby, než je najisto postaveno, že se o protiprávní obsah jedná. Významným faktorem pro stanovení odpovědnosti je to, zda ISP podnikl kroky, které vedly k objasnění, resp. podnikl kvazi dokazování, zda je obsah protiprávní. Jestliže postupoval tak, aby si ověřil správnost tvrzení jednotlivých stran, nenese od-

povědnost. Co se týče doby, která byla nezbytná k tomuto postupu, v obou případech se jednalo přibližně o pět týdnů, což soudy považovaly za přiměřené okolnostem, povaze a objemu dat ISP a nutné komunikaci mezi subjekty. Nadto je třeba zohlednit minimální vzniklou újmu v takto krátkém časovém období. Konečně ve vztahu k nárokům za zásah do osobnostních práv je z těchto rozsudků zřejmé, že ISP v těchto případech může odpovídat jen za porušení povinnosti odstranit či zamezit přístup k závadnému obsahu. Pokud by svou povinnost porušil, jako nárok ve vztahu k němu by bylo možné požadovat odstranění protiprávního obsahu a zdržení se jeho dalšího šíření. Směrnice neukládá poskytovatelům uvedených služeb obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost, obdobně zákaz monitoringu v § 6 zákona č. 480/2004 Sb.,¹² nebylo by tak možné ve vztahu k těmto subjektům přijmout opatření, která by vedla k preventivnímu omezení obsahu určitých osob či obsahu, tak jako bylo rozhodováno v případech *Rolex v eBay/Ricardo*,¹³ či výše uvedený *L'Oreal v eBay*. V těchto případech navíc mnohem více rezonuje důraz na ochranu konkurujících práv, především práva na svobodu projevu.

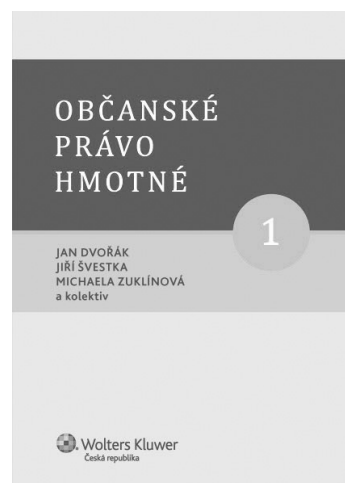
¹¹ § 10 Telemediengesetz.

¹² Poskytovatelé služeb uvedení v § 3 až 5 nejsou povinni a) dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací, b) aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace.

¹³ BGH 11. 3. 2004, I ZR 304/01.

V nakladatelství Wolters Kluwer v září vyšlo:

www.wkcr.cz

Občanské právo hmotné 1

Jan Dvořák, Jiří Švestka, Michaela Zuklínová a kolektiv

Učební pomůcka od osvědčeného autorského kolektivu z katedry občanského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy podává výklad **nového českého soukromého práva podle zákona č. 89/2012 Sb.**

První svazek učebnice obsahuje výklad obecné části zákona (§ 1 až 654). V knize je vyložena systematika nového českého občanského práva, jeho vztah k novému zákonu o mezinárodním právu soukromém (č. 91/2012 Sb.) i zákonu o obchodních korporacích (č. 90/2012 Sb.), stejně jako nejdůležitější pojmy obecné části (právní jednání, fyzické a právnické osoby, spotřebitel, podnikatel, institut zastoupení, prokura, pojem věci, promlčení, prekluze a další).

Knih předstává ucelené myšlenkové východisko pro výklad dalších částí nového občanského zákoníku, který bude následovat v dalších knihách.

Dílo bude jistě vysoce oceňováno nejenom akademickou obcí, ale i jako praktická pomůcka všemi právními profesionály.

Brožovaná vazba, 690 Kč.

Objednávejte na www.obchod.wkcr.cz